

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1707

Dubium IV. Quæ obligatio dominorum & famulorum, aliorumque
Superiorum & inferiorum erga se invicem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42515

pro liberali servitio aliquid addere, ex liberali
donatione. *Molin. Lugo D. 23. Sect. 10. Sanch. cc*
Trull. L. 7. c. 28. D. 3. num. 6. V. Dian. P. 8. T. 6. R. 17. cc

VIII. Denique tenetur (officio finito) reddere
rationes : quia hoc onus est commune eorum, qui
bona aliena administrant. *V. Bonac. l. c. Et infra cc*
hoc libro *Tract. 4. Cap. 4. Dub. 1. Resol. 9. cc*

D U B I U M IV.

*Qua obligatio Dominorum & famulorum,
aliorumque Superiorum & inferio-
rum erga se invicem.*

Resp. 1. Domini & Superiores tenentur habere 706
curam famulorum, aliorumque suorum
subditorum. Patet ex 1. ad Timoth. 5. v. 8. cc

Si quis suorum, & maximè domesticorum curam cc
non habet, Fidem negavit, & est infideli deterior. cc

Et ratio est, quia sunt ipsorum caput, & vices
Parentum gerunt : ideoque tenentur quodammodo
ad eadem, ad quæ Parentes. In primis verò curare
tenentur, quantum in ipsis est, ut servant Præcepta
Dei, & Ecclesiæ. *Bonac. Tom. 2. D. 6. Q. un. P. 8. cc*
Unde resolves :

I. Peccant Domini graviter, 1. Si sine justa causa
impediant famulos, ne Festis Missam audiant :
vel si Festis opera servilia imponant; vel si jubeant
ea, quæ sine peccato fieri non possunt. *Nav. cap. 14. cc*
& c. 2. Si peccandi occasionem permittant, cc
cum possint impedire; aut si graviter delinquen-
tes non corrigant, vel negligentes necessaria
ad salutem non moneant, non corripiant. *Bon. l. c. cc*

II.

II. Peccant item graviter, 1. Si gravibus injuriis
 afficiant; diabolos, canes, &c. appellent. *Bonac. l.c.*
 & *Trull. L. 4. c. 1. D. 6. n. 2.* licet *Diana P. 7. T. 7. R. 47.*
 excuset à peccato talem contumeliam, quòd ex ira
 & indeliberatione soleat proferri. 2. Si alimentis
 convenientia non præbeant; mercedem justam
 (dummodo fideliter serviverint) non solvant, vel
 differant abique rationabili causa. *Ibidem.*
 Si ante elapsum terminum temerè domo expel-
 lant; in quo casu (nisi gravissima ex causa id fecerint)
 tenentur ad solutionem integræ mercedis
Lesf. Azor, c. 14. q. 1. Fill. T. 28. P. 2. n. 79. Regin. Mol. &c.
Escob. T. 3. E. 3. n. 39. 4. Si eum, qui liberos
 aliòsve domesticos, verbis, exemplo, vel moribus
 praviscorruptit, & reprehensione non emendatur,
 è domo non dimittant. *Navar. c. 14. Azor,*
Trull. l.c. D. 6. num. 2.

III. Herus non tenetur famulo infirmo
 (quamdiu ægrotat) dare salarium, (nisi in extrema
 vel gravi necessitate; tunc enim debet ex charitate)
 imò sumptus in ejus curationem impenso potest
 repetere. *Mol. L. 1. T. 28. c. 4. n. 8. Escob. T. 3. c. 9.*

Ressp. 2. Famuli, ceterique subditi tenentur
 suis Dominis & Superioribus aliquo modo eadem,
 quæ filii Parentibus, nimirum amorem, reverentiam
 & obedientiam præstare. Ratio patet ex dictis,
 quia sunt illis quasi loco Parentum. *S. Th. 2. 2. q. 303. Regin. L. 20. n. 62. Unde resolv.*

I. Peccant famuli graviter, 1. Si non laborent,
 vel serviant fideliter, tenenturque ad compensationem
 damni. *Mol. Lesf. L. 2. c. 24. 2.* Si grave damnum
 inferant, vel inferri permittant; cum possint
 impedire. *Navar. Cap. 4. n. 22. Regin. l.c.* Et quidem
 si damnum inferatur, (sive à confamulis, sive ab
 extraneis) in rebus, quarum cura eis commissa est,
 à restitu-

à restitutione non possunt excusari. *Molin. Lesf. c. 13. num. 75. Fill. T. 36. n. 114. 3.* Si absque gravissima causa discendant à Domino ante terminum elapsum, ultra hunc verò manere non tenentur, etiamsi morbo impediti servire aliquamdiu non potuerint. *Molin. l. c. Reginald. n. 517. Escob. E. 7. num. 57.*
4. Si Domino in rebus magni momenti non obediant. *Bonac. l. c.*

II. Famuli non peccant, si sustentationem, vel mercedem justam Domino negante, utantur compensatione occultâ. *Molin. loc. cit. Fill. n. 105.* dummodo tamen alius modus non sit impetrandi; nec plus accipiatur, quam debetur; neque scandalum, aut aliud incommodum grave timeatur. *V. Bonac. T. 2. de Restit. D. 1. Q. ult. P. 2. n. 16.*

III. Similiter pro obsequiis, ad quæ non tenebantur, præstitis (si quidem illa non gratis & liberaliter, sed animo mercedis exhibuerint) licere ex rebus Domini accipere compensationem, quæ aliter obtineri non possit, docet *Nav. Cap. 17. n. 108. Lesf. l. c. Plura de his vide infra Tract. 5. c. 1. D. 4. Et c. 3. D. 10. & Bon. Tom. 2. circa 4. Prac. D. 6. Q. un. P. 8.*

A D D E N D A.

Q. 164. *An Superiores religiosi graviter peccare possint dissimulando leves defectus subditorum.* 707
R. Possunt, uti rectè *Lugo de Just. D. 9. à n. 21,* nam si Superior dissimulando sit causa, quòd subditi passim peccent venialiter, peccat ipse mortaliter, quia notabile malum est, si in communitate religiosa, cujus perfectioni graviter tenetur studere Superior, invalescat consuetudo peccandi venialiter. Similiter peccat mortaliter Superior, si per ejus dissimulationem passim negligatur observantia alicujus Regulæ, v. g. Regulæ prohibentis ingressum in aliena cubicula, Regulæ silentii, &c.

D d licet

licet transgressio talis Regulæ nè veniale quidem
 esset. Ratio est, quia observatio talis Regulæ
 multum confert ad decorem, ædificationem & utili-
 tatem talis Communitatis, sæpe etiam præcave-
 gravia mala in subditis, ergo si Superior negligat,
 infideliter fungitur munere suo, nocetque graviter
 Communitati, ac gravius peccat, quam si in admi-
 nistrandis temporalibus gravem committere
 negligentiam; mortale tamen non erit, si tantum
 aliquando & non frequenter violetur Regula
 propter dissimulationem Superioris, aut si talis
 Regula negligatur, quæ non multum confert
 ad disciplinam vel ornamentum Monasterii, vel
 ad spiritualem profectum subditorum, sic v. g.
 si apud aliquos sit Regula, ut latinè loquantur,
 non videtur fore mortale, si per dissimulationem
 Superioris causetur negligentia istius Regulæ.

D U B I U M V.

*Quid teneantur Conjuges erga se mutuo
 vi hujus Præcepti.*

708

” **R**esp. Uxor in iis, quæ spectant ad domus
 ” gubernationem & bonos mores, tenetur obe-
 ” dire marito; hic verò uxorem, non ut servam
 ” sed ut sociam tractare. Ratio est, quia in maritus est
 ” caput, & uxor membrum. *Navar. c. 14. n. 20.*
 ” *Tolet. Fill. T. 28. P. 2. n. 144. & comm. Unde resolvitur*
 ” I. Conjuges peccant. 1. Si debitâ intentione
 ” non contrahant Matrimonium. 2. Si sine dispensa-
 ” tione prætermittant proclamationes. 3. Si Sacra-
 ” mentum Matrimonii in statu peccati mortalis
 ” recipiant. 4. Si utantur Matrimonio contra nati-
 ” ram, vel modo indebito, vel cum periculo abortus.